

Sl.No. 100481

HSTAT/139(G)/14

(MAY, 2014)

પ્રશ્નપુસ્તિકાનો કોડ

Question Paper
Booklet Code

A

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

સૂચનાઓ :

- 1) આ કસોટીમાં કુલ 100 પ્રશ્નો છે. દરેક પ્રશ્નનો ગુણ 1 છે.
- 2) તમામ કસોટીઓ બહુવિકલ્પ પ્રકારની છે. ચાર વિકલ્પોમાંથી એક જ વિકલ્પ સાચો જવાબ છે, જે ધ્યાનપૂર્વક વાંચી જવા અને OMR Sheet ઉપર નિયત સ્થળે તમારો ઉત્તર સાચા વિકલ્પની સામેના વર્તુળને ઘટ્ટ [●] કરીને નોંધવા વિનંતી છે.
- 3) પ્રશ્નપત્રના મથાળે જમણી બાજુ ખાનામાં પ્રશ્નપુસ્તિકાનો કોડ નંબર લખવામાં આવ્યો છે. ઉમેદવારોએ આ નંબર OMR Sheet ઉપર દર્શાવવામાં આવેલી જગ્યાએ ચીવટપૂર્વક આંકડામાં તેમજ વર્તુળને ઘટ્ટ બનાવીને લખવાનો છે.
- 4) OMR Sheet ઉપર લખવામાં આવેલો પ્રશ્નપુસ્તિકાનો કોડ અને પ્રશ્નપત્ર ઉપર લખેલો નંબર સમાન હોય તેની ખાત્રી કરી લેશો. આમાં વિસંગતતા હોય તો ખંડ નિરીક્ષકને તરત જ જાણ કરી OMR Sheet અથવા પ્રશ્નપત્ર અથવા બંને બદલી આપવા માટે જણાવશો જેથી બંને સેટ એક જ નંબરના થાય.
- 5) ઉમેદવારે તેને આપવામાં આવેલા પ્રશ્નપુસ્તિકાનો કોડ હાજરીપત્રકમાં નિયત સ્થળે લખવાનો છે.
- 6) OMR Sheet ઉપર વિગતો લખવા માટે તેમજ જવાબો નોંધવા માટે કાળી/ભૂરી બોલપોઇન્ટ પેનનો જ ઉપયોગ કરશો.
- 7) OMR Sheet ઉપર 'વ્હાઈટ ફ્લૂઈડ' કે કરેક્શન શાહીનો ઉપયોગ કરવાની છૂટ નથી.

- 1) દેશ કે પ્રદેશની કુલ વસ્તીના પ્રતિ વર્ષ પ્રતિ એક હજારની વસ્તી દીઠ થતાં મરણને કયો દર કહેવામાં આવે છે ?
 (A) જન્મદર (B) સાક્ષરતાનો દર
 (C) મૃત્યુ દર (D) ઔદ્યોગિક દર
- 2) ખાસી આદિવાસીઓમાં માતાનો વારસો કોને મળે છે ?
 (A) પુત્રને (B) મોટા પુત્ર
 (C) સૌથી નાની પુત્રીને (D) સૌથી મોટી પુત્રીને
- 3) 'The Division of Labour in society' પુસ્તક કોણે લખ્યું ?
 (A) એસ.સી. દૂબે (B) એમિલ દર્ખાઈમ
 (C) કાર્લ માર્ક્સ (D) રાધા કમલ મુખરજી
- 4) માનવ સમાજનો ઇતિહાસ એ વર્ગ સંઘર્ષનો ઇતિહાસ છે. તેવું કોણે કહ્યું છે ?
 (A) ટાલ્કોટ પારસન્સ (B) એસ. સી. દૂબે
 (C) કાર્લ માર્ક્સ (D) એમ.એન. શ્રીનિવાસ
- 5) ઓગસ્ટકોંટે વૈજ્ઞાનિક પ્રત્યક્ષવાદના ખ્યાલ સાથે સમાજના કયા દષ્ટિકોણને જોડવાનો પ્રયત્ન કર્યો ?
 (A) ઉત્ક્રાંતિવાદી (B) ધાર્મિક
 (C) અલૌકિક (D) આધિભૌતિક
- 6) સમાજશાસ્ત્રની કુલ કેટલી શાખાઓથી વધુ શાખાઓ છે ?
 (A) 30 થી વધુ (B) 50 થી વધુ
 (C) 80 થી વધુ (D) 95 થી વધુ
- 7) દાસ કેપિટલ (Das capital) જગ પ્રસિધ્ધ ગ્રંથના રચયિતા કોણ હતા ?
 (A) કાર્લ માર્ક્સ (B) એમિલ દર્ખાઈમ
 (C) ડૉ. રાધા કમલ મુખરજી (D) ડૉ. ઈરાવતી કર્વે
- 8) ઓગસ્ટકોંટે સૌ પ્રથમ Sociology એ શબ્દ સમાજના વ્યવસ્થિત અભ્યાસ અંગેના શાસ્ત્ર માટે કઈ સાલમાં રજૂ કર્યો હતો ?
 (A) ઈ.સ. 1838 (B) ઈ.સ. 1824
 (C) ઈ.સ. 1924 (D) ઈ.સ. 1834

- 9) એચ.એમ. જહોન્સને સમાજનાં કેટલા લક્ષણો દર્શાવ્યાં છે ?
 (A) આઠ (B) પાંચ
☒ (C) ચાર (D) નવ
- 10) નિકટવર્તી સંબંધો કયા સમુદાયમાં જોવા મળે છે ?
 (A) વેપારી સમુદાય (B) આદિવાસી સમુદાય
☒ (C) ગ્રામ્ય સમુદાય (D) નગર સમુદાય
- 11) ભારતમાં આશરે કેટલા હજારથી વધુ જ્ઞાતિઓ જોવા મળે છે ?
 (A) ચાર હજાર (B) બે હજાર
 (C) એક હજાર ☒ (D) ત્રણ હજાર
- 12) નીચેનામાંથી કયા દરજ્જાને અર્પિત દરજ્જો કહેવાય છે ?
☒ (A) પૂત્રનો (B) શિક્ષક
 (C) સરપંચ (D) મેનેજર
- 13) નીચેનામાંથી કોનો ભૌતિક સંસ્કૃતિમાં સમાવેશ થતો નથી ?
 (A) વસ્ત્રો (B) મકાનો
 (C) ખોરાક ☒ (D) કલા
- 14) સમગ્ર સમાજ વ્યવસ્થાના સફળ, સુવ્યવસ્થિત સંચાલન અને અસ્તિત્વ માટે કોણ અગત્યનો આધાર પૂરો પાડે છે.
 (A) લગ્ન સંસ્થા ☒ (B) કુટુંબ સંસ્થા
 (C) ધાર્મિક સંસ્થા (D) રાજકીય સંસ્થા
- 15) કયા સમાજમાં લગ્ન એક સંસ્કાર ગણાય છે ?
 (A) મુસ્લીમ સમાજ (B) પારસી સમાજ
☒ (C) હિન્દુ સમાજ (D) ખ્રિસ્તી સમાજ
- 16) કયું કુટુંબ તેના કદની દૃષ્ટિએ નાનું હોય છે ?
 (A) સંયુક્ત કુટુંબ ☒ (B) કેન્દ્રીય કુટુંબ
 (C) પિતૃસત્તાક કુટુંબ (D) માતૃસત્તાક કુટુંબ

17) મા-બાપ અને બાળકો, ભાઈ-બહેન, પતિ-પત્ની વચ્ચેના સંબંધોને કયા શ્રેણીના સંબંધો તરીકે ઓળખવામાં આવે છે ?

- ✓ (A) પ્રથમ શ્રેણીના સગાઈ સંબંધો (B) દ્વિતીય શ્રેણીના સગાઈ સંબંધો
(C) તૃતીય શ્રેણીના સગાઈ સંબંધો (D) ઉપરમાંથી એકપણ નહીં

18) અર્થવ્યવસ્થાના કાર્યો વિસ્તારથી રજૂ કોણે કર્યા છે ?

- ✓ (A) યંગ અને મેક (B) કાર્લ માર્ક્સ
(C) રોબર્ટ મર્ટન (D) ડૉ. આર્થ. પી. દેસાઈ

19) કઈ સંસ્થા શિક્ષા અને દંડની સત્તા ધરાવે છે ?

- (A) આર્થિક સંસ્થા ✓ (B) રાજકીય સંસ્થા
(C) કુટુંબ સંસ્થા (D) ધાર્મિક સંસ્થા

20) “ધર્મ એ આધ્યાત્મિક શક્તિ પરનો વિશ્વાસ છે” આ વ્યાખ્યા કોણે આપી છે ?

- (A) એમિલ દર્બાઈમ ✓ (B) એડ્વર્ડ ટેયલર
(C) મેક્સ વેબર (D) ડૉ. જી.એસ. ધૂર્યે

21) સમાજની અંદર સાંસ્કૃતિક વારસાનું સંક્રમણ કરવામાં કોણ મહત્વનો ફાળો આપે છે ?

- ✓ (A) શિક્ષણ (B) ધર્મ
(C) અર્થ (D) રાજ્ય

22) અધ્યયનના હેતુથી તૈયાર કરવામાં આવેલા પ્રશ્નોની યાદીને શું કહેવાય છે ?

- ✓ (A) પ્રશ્નાવલિ ✓ (B) ચિત્રાત્મક પ્રશ્નાવલિ
(C) નિશ્ચિત જવાબી પ્રશ્નાવલિ (D) મુક્ત પ્રશ્નાવલિ

23) સમાજશાસ્ત્રમાં અભ્યાસ કરવા માટે સામાન્ય રીતે કરેલા પ્રકારની પદ્ધતિઓનો ઉપયોગ થાય છે ?

- (A) ત્રણ ✓ (B) બે
(C) ચાર (D) સાત

24) વ્યક્તિ એ જૂથના કે પેટા જૂથના સભ્ય તરીકે જે ફરજો બજાવવાની છે તેને શું કહેવામાં આવે છે ?

- (A) દરજ્જો ✓ (B) ભૂમિકા
(C) ધોરણો (D) મૂલ્યો

- 25) કોઈપણ જૂથમાં વ્યક્તિના વર્તનને નક્કી કરતાં નિયમોને કયા ધોરણો કહેવામાં આવે છે ?
 (A) પેટાજૂથનાં ધોરણો ☒ (B) સામાજિક ધોરણો
 (C) જ્ઞાતિનાં ધોરણો (D) જૂથનાં ધોરણો
- 26) સહકારી મંડળીઓ અને દૂધ મંડળીઓ કયા પ્રકારના સહકારનું ઉદાહરણ છે ?
 (A) પરોક્ષ સહકાર ☒ (B) પ્રત્યક્ષ સહકાર
 (C) વ્યક્તિગત સહકાર (D) સામાજિક સહકાર
- 27) શાળામાં દોડની રમત, પરીક્ષામાં પ્રથમ નંબર મેળવવા માટેના પ્રયત્નો એ સામાજિક આંતરક્રિયાનું કયું સ્વરૂપ છે ?
 (A) સહકાર ☒ (B) સ્પર્ધા
 (C) સંઘર્ષ (D) આત્મસાતીકરણ
- 28) ભારતમાં કાયદાની રીતે લગ્નની ઉંમર છોકરીઓ માટે કેટલા વર્ષ અને છોકરાઓ માટે કેટલા વર્ષ નક્કી કરવામાં આવી છે ?
 (A) 17 અને 20 ☒ (B) 18 અને 21
 (C) 22 અને 22 (D) 16 અને 23
- 29) “સમુદ પ્રાર્થનામાં ભાગ લેતાં વિદ્યાર્થીઓનું વર્તન” - એ કઈ સામાજિક આંતર ક્રિયાનો પ્રકાર છે ?
 (A) સંઘર્ષ ☒ (B) સહકાર
 (C) સ્પર્ધા (D) પ્રત્યક્ષ સ્પર્ધા
- 30) સૂર્યમંડળમાંથી આવતાં વિદ્યુત ચુંબકીય તરંગો પર્યાવરણના કયા ઘટકમાં શોષાઈ જાય છે ?
 (A) મૃદાવરણ (B) જૈવિક આવરણ
☒ (C) વાતાવરણ (D) જલાવરણ
- 31) કોના મતે સામાજિક ઉત્ક્રાંતિ સમાજ અને સંસ્કૃતિના વિકાસ તેમજ પરિવર્તનને લાગુ પડે છે ?
 (A) જહોન્સન (B) બ્રુમ
☒ (C) સ્પેન્સર (D) રોબર્ટ મર્ટન

- 32) સૃષ્ટિનું સર્જન કોણ કરે છે ?
 (A) અગ્નિ (B) સંચાલક
 (C) સંહારક (D) સર્જક
- 33) 'ચિપકો' આંદોલનની નેતાગીરી કોણે લીધી હતી ?
 (A) સુંદરલાલ બહુગુણા (B) મેઘા પાટકર
 (C) ગૌરી દેવી (D) બાબા સાહેબ આમટે
- 34) જર્મન સોસાઈટી ફોર સોશ્યોલોજીના પ્રથમ સેક્રેટરી કોણ હતા ?
 (A) મેક્સ વેબર (B) કાર્લ માર્ક્સ
 (C) એમિલ દર્બોઈમ (D) ઓગસ્ટ કાંત
- 35) મેક્સ વેબરનો જન્મ ક્યાં થયો હતો ?
 (A) જર્મનીમાં (B) ફ્રાન્સમાં
 (C) અમેરિકામાં (D) બ્રિટનમાં
- 36) કાર્લ માર્ક્સના જીવન પર કોના વિચારોની અસર જોવા મળે છે ?
 (A) દર્બોઈમ (B) ઓગસ્ટ કોંત
 (C) હેગલ (D) મેક્સ વેબર
- 37) દર્બોઈમે તેમની શિક્ષક તરીકેની કારકિર્દીની શરૂઆત કયા વિષયથી કરી હતી ?
 (A) સમાજશાસ્ત્રથી (B) દર્શનશાસ્ત્રથી
 (C) નૃવંશશાસ્ત્રથી (D) અર્થશાસ્ત્રથી
- 38) 1942 થી 1948 સુધીમાં મુંબઈની "એન્થ્રોપોલોજિકલ સોસાયટી" નાં અધ્યક્ષ કોણ હતા ?
 (A) ડૉ. અક્ષયકુમાર દેસાઈ (B) ડૉ. જી.એસ. ધૂર્યે
 (C) ડૉ. આઈ.પી. દેસાઈ (D) ઈરાવતી કવે
- 39) ડૉ. આઈ. પી. દેસાઈએ કયા શહેરનો સંયુક્ત કુટુંબ વ્યવસ્થા અંગેનો અભ્યાસ કર્યો હતો ?
 (A) મહુવા (B) સુરત
 (C) બારડોલી (D) વેડછી

40) ડૉ. અક્ષયકુમાર દેસાઈ એ કોના માર્ગદર્શન હેઠળ પી.એચ.ડી. ની પદવી મેળવી હતી ?

- (A) કાર્લ માર્ક્સ (B) ડૉ. જી.એસ. ધૂર્યે
(C) ડૉ. ઈરાવતી કર્વે (D) મેક્સ વેબર

41) ભારતમાં જૈનોની વસ્તી કેટલા ટકા છે ?

- (A) 0.40% (B) 0.76%
(C) 2.34% (D) 1.94%

42) ભારતમાં કયા ધર્મની વસ્તીમાં ઘટાડો થતો જાય છે ?

- (A) હિન્દુઓ (B) પારસી
(C) મુસલમાનો (D) જૈનો

43) ભારત દેશ ઈંગ્લેન્ડથી કેટલા ગણો મોટો છે ?

- (A) 20 ગણો (B) 15 ગણો
(C) 18 ગણો (D) 17 ગણો

44) આધુનિક વસ્તીશાસ્ત્રના પિતા તરીકે કોને ઓળખવામાં આવે છે ?

- (A) થોમસ રોબર્ટ (B) ગીલબર્ટ
(C) જહોન ગ્રાઉન્ટ (D) ઓગસ્ટ કાંત

45) ભારતના આશરે કેટલા ટકા લોકો શહેરોમાં વસે છે ?

- (A) 25% (B) 75%
(C) 70% (D) 20%

46) ભારતના કયા રાજ્યમાં સૌથી વધુ સાક્ષરતાનું પ્રમાણ છે ?

- (A) ગુજરાત (B) રાજસ્થાન
(C) કેરાલા (D) ઉત્તરપ્રદેશ

47) નીચેનામાંથી કયા એકમને ભારતીય સમાજ વ્યવસ્થાના ત્રણ મહત્વના એકમમાં ગણવામાં આવતું નથી ?

- (A) સંયુક્ત કુટુંબ (B) ગ્રામ પંચાયત
(C) જ્ઞાતિ વ્યવસ્થા (D) શિક્ષણ વ્યવસ્થા

- 48) વર્ગ એ જીવન તકો છે - આવું કોણે જણાવ્યું છે ?
☒ (A) મેક્સ વેબર (B) કાર્લ માર્ક્સ
 (C) મેકાઈવર (D) માર્થસ
- 49) નીચેનામાંથી કઈ સાંસ્કૃતિક વિશિષ્ટતા આદિમ સમુદાયોની નથી ?
 (A) બોલી (B) લગ્ન વ્યવસ્થા
 (C) કુટુંબ સંસ્થા ☒ (D) શિક્ષણ
- 50) હિન્દુઓમાં પોતાના જ વર્ણમાં લગ્ન કરવાની પ્રથાને શું કહેવાય ?
☒ (A) સમલોભ (B) અનુલોભ
 (C) પ્રતિલોભ (D) કુલીનશાહી
- 51) પંજાબમાં હિન્દુઓનો કોની સાથે લગ્ન સંબંધ જોવા મળે છે ?
 (A) મુસ્લિમો ☒ (B) શીખો
 (C) ખ્રિસ્તીઓ (D) જૈનો
- 52) નીચેનામાંથી કયા કયા સ્થળોએ યહૂદીઓએ વસવાટ કર્યો હતો ?
 (A) દિવ અને દમણમાં (B) ગોવા અને કોંકણમાં
 (C) કલકત્તા અને કોચીનમાં ☒ (D) કોંકણ અને કોચીનમાં
- 53) પંજાબમાં કયું લોકનૃત્ય જાણીતું છે ?
 (A) ગરબા ☒ (B) ભાંગડા
 (C) ભવાઈ (D) બિહુ
- 54) ગુજરાતના પોશીના વિસ્તારના ભીલ ગરાસિયા આદિવાસીઓ દેવને શું ચઢાવે છે ?
☒ (A) માટીના ઘોડા (B) માટીના વાઘ
 (C) માટીના હાથી (D) માટીના બળદ
- 55) વિશ્વમાં આદિવાસીઓની સૌથી વધુ વસ્તી કયા દેશમાં જોવા મળે છે ?
 (A) ભારત (B) પાકિસ્તાન
 (C) શ્રીલંકા ☒ (D) આફ્રિકા

- 56) ભારતના આદિવાસીઓ કુલ કેટલા વિભાગમાં વહેંચાયેલા છે ?
 (A) 250 (B) 350
 ✓ (C) 450 (D) 550
- 57) લૂઈસ ડૂમોએ ઘણાં વર્ષો સુધી કઈ યુનિવર્સિટીમાં અધ્યાપન કાર્ય કર્યું ?
 ✓ (A) ઓક્સફર્ડ યુનિવર્સિટી (B) ઓસમાનીયા યુનિવર્સિટી
 (C) મુંબઈ યુનિવર્સિટી (D) બર્લીન યુનિવર્સિટી
- 58) ભારતીય સમાજનો અભ્યાસ પ્રાચ્યવિદ્યા સાંસ્કૃતિક પરિપેક્ષ્યની કોણે કર્યો ?
 ✓ (A) ડૉ. જી. એસ. ધૂર્યે (B) ડૉ. આઈ. પી. દેસાઈ
 (C) ડૉ. એમ. એન. શ્રીનિવાસ (D) ડૉ. એસ. બી. દુબે
- 59) ઐતિહાસિક ભૌતિકવાદનો સિદ્ધાંત કોણે રજૂ કર્યો ?
 ✓ (A) કાર્લ માર્ક્સ (B) ડેવિડ હાર્ડમેન
 (C) એમિલ દર્બાઈમ (D) લૂઈસ ડૂમો
- 60) સંસ્કૃતિકરણના ખ્યાલની વ્યવસ્થિત રજૂઆત કોણે કરી ?
 (A) ડૉ. ડી. એન. મજુમદાર ✓ (B) પ્રો. એમ. એન. શ્રીનિવાસ
 (C) રિચાર્ડ લેનોય (D) પ્રો. ધૂર્યે
- 61) પશ્ચિમીકરણની સૌથી વિશેષ અસરો ભારતની કઈ વ્યવસ્થા પર પડી ?
 (A) સમાજ વ્યવસ્થા ✓ (B) શિક્ષણ વ્યવસ્થા
 (C) રાજ્ય વ્યવસ્થા (D) ધાર્મિક વ્યવસ્થા
- 62) નીચેનામાંથી કઈ સામાજિક સંસ્થા સૌથી શક્તિશાળી સંસ્થા તરીકે કામ કરે છે ?
 ✓ (A) રાજ્ય (B) આર્થિક
 (C) ધાર્મિક (D) કુટુંબ
- 63) ભારતીય બંધારણ પ્રમાણે વસ્તીમાં જે સમુહનું સંખ્યાબળ 50 % થી ઓછું હોય તેને કયા સમુહ તરીકે ગણી શકાય :
 (A) અનુસુચિત જાતિ (B) અન્ય પછાત વર્ગો
 ✓ (C) લઘુમતી (D) અનુસુચિત જનજાતિ
- 64) આયોજનનો આર્થિક હેતુ કયો છે ?
 (A) સમાજ કલ્યાણ (B) સુરક્ષાત્મક
 ✓ (C) ઔદ્યોગિકરણ (D) સામાજિક પુનઃનિર્માણ

- 65) ખેડૂતોને કૃષિ લોન મેળવવામાં કોણ મદદ કરે છે ?
 (A) સરપંચશ્રી
 (B) તાલુકા વિકાસ અધિકારી
 (C) પંચાયતના મંત્રીશ્રી
 ✓ (D) ગ્રામ વિકાસ અધિકારી
- 66) ગ્રામની વસ્તીના ધોરણે ગ્રામ પંચાયતમાં ઓછામાં ઓછા અને વધુમાં વધુ કેટલા સભ્યો હોય છે ?
 ✓ (A) 7 અને 15
 (B) 6 અને 17
 (C) 5 અને 15
 (D) 7 અને 20
- 67) “પંચાયતી રાજ એ પ્રજાની ઉન્નતિ માટેનો રસ્તો છે” - આ વિધાન કોણે કહ્યું ?
 ✓ (A) શ્રી એસ. કે. ડે.
 (B) શ્રી માવલંકર
 (C) શ્રી હેગડે
 (D) શ્રી વી.વી. ગીરી
- 68) સામંતશાહી અને જમીનદારશાહીના કારણે કયા રાજ્યમાં હિંસક અથડામણો થાય છે ?
 (A) ગુજરાત
 (B) રાજસ્થાન
 ✓ (C) બિહાર
 (D) કર્ણાટક
- 69) અન્યની માલિકીની જમીન ઉપર જે વાસ્તવમાં ખેતી કરે છે તેને શું કહેવામાં આવે છે ?
 (A) શાહુકાર
 (B) જમીનદાર
 ✓ (C) ગણોતિયો
 (D) ખેત મજૂર
- 70) કયા સમાજશાસ્ત્રી વૈશ્વિકીકરણને આધુનિકીકરણ અને અનુઆધુનિકીકરણનું અંગ માને છે ?
 (A) એન્થની ગિડન્સ
 ✓ (B) રોલેન્ડ રોબર્ટસન
 (C) રોબર્ટ મર્ટન
 (D) ટી.એચ. એરીક્સન
- 71) તબલા શીખવા માટે વિદેશીઓ કોની પાસે આવે છે ?
 (A) પંડિત રવિશંકર
 ✓ (B) ઝાકીર હુસેન
 (C) માર્કલ જેક્સન
 (D) બલદેવરાજ નાયક
- 72) નીચેનામાંથી કયું સમૂહ સંચારનું માધ્યમ નથી ?
 (A) રેડિયો
 (B) ટેલિવિઝન
 (C) વર્તમાનપત્રો
 ✓ (D) સંસ્કૃતિ

73) રેડિયોની શોધ કઈ સાલમાં થઈ ?

- ✓ (A) ઈ.સ. 1921 (B) ઈ.સ. 1926
(C) ઈ.સ. 1972 (D) ઈ.સ. 1974

74) ભવાઈએ કયા પ્રકારનું માધ્યમ છે ?

- (A) પારસ્પારિક સંચાર (B) સમૂહ સંચાર
(C) લોકસંચાર ✓ (D) ઉપરમાંથી એકપણ નહીં

75) ટેલિવિઝનની શોધ કોણે કરી હતી ?

- (A) માર્કોની (B) વિક્રમ સારાભાઈ
✓ (C) જોન એલ. બેયર્ડ (D) ન્યુટન

76) કયા પ્રકારનું આંદોલન નૈતિકતા સાથે જોડાયેલું છે ?

- ✓ (A) સુધારાવાદી આંદોલન (B) વિરોધાત્મક આંદોલન
(C) ક્રાંતિકારી આંદોલન (D) પ્રતિરોધાત્મક આંદોલન

77) વિરોધાત્મક આંદોલન મુખ્યત્વે કેટલી બાબતો સાથે જોડાયેલું છે ?

- (A) બે (B) એક
✓ (C) ત્રણ (D) છ

78) કયા આંદોલન સાથે આદર અને સન્માન જોડાયેલા છે ?

- ✓ (A) સુધારાવાદી આંદોલન (B) ક્રાંતિકારી આંદોલન
(C) પ્રતિરોધાત્મક આંદોલન (D) વિરોધાત્મક આંદોલન

79) લાંચ રૂશ્વત, ભ્રષ્ટાચાર, છેતરપિંડી, કરચોરી, કાળાબજાર, ભેળસેળ કયા ગુનાઓનાં ઉ.દા. છે ?

- (A) કાળા ગુના ✓ (B) સફેદ ગુના
(C) છેતરપિંડી (D) સાધારણ અપરાધ

80) કયા બાળ અપરાધનો સમાવેશ જાતીય વર્તન અંગેના અપરાધોમાં થાય છે ?

- (A) લૂંટફાટ
✓ (B) અનૈતિક જાતીય વર્તન
(C) ગેરકાયદેસર ગૃહ પ્રવેશ
(D) ખૂન

- 81) માર્ફકોટીર્યીગમાં કેટલા તબક્કાઓને આધારે શિક્ષણકાર્ય કરવામાં આવે છે ?
 (A) 8 ☒ (B) 5
 (C) 10 (D) 7
- 82) નીચેનામાંથી એકમપાઠ આયોજનના દરેક તાસમાં કઈ પ્રવૃત્તિ થતી નથી ?
 (A) હકારાત્મક સુદઢકો ☒ (B) મૂલ્યાંકન કસોટી
 (C) ચાર્ટ નિદર્શન (D) કા.પા. કાર્ય
- 83) સામાજિક વિજ્ઞાનના વિષય માટે પાઠ આયોજનનું પ્રથમ સોપાન કયું છે ?
 (A) મૂલ્યાંકન ☒ (B) વિષયાભિમુખ
 (C) સુદઢીકરણ (D) પ્રશ્ન ઊંડાણ
- 84) નીચેનામાંથી કયું એકમ જીવનવૃત્તાંત પદ્ધતિથી ભણાવી શકાય ?
 (A) જીવાવરણ (B) જમીન
☒ (C) ભૌગોલિક શોધ કરનાર શોધક (D) નકશાના મુખ્યઅંગો
- 85) વિદ્યાર્થી જવાબ આપતો હોય ત્યારે શિક્ષકના મુખ પર પ્રસન્નતા સાથે હકારાત્મક ભાવથી માથું હલાવે તો તે શાનું સૂચન કરે છે ?
 (A) વિદ્યાર્થીના જવાબની રજૂઆત ખોટી છે તે દર્શાવે છે.
 (B) વર્ગના અન્ય વિદ્યાર્થીઓ ચર્ચામાં જોડાય તેવું સૂચવે છે.
 (C) શિક્ષક જવાબ આપનાર વિદ્યાર્થીને મહત્વ આપે છે.
☒ (D) વિદ્યાર્થીનો જવાબ સાચી દિશામાં છે અને હજુ તે તેમાં આગળ વધે છે તે બતાવે છે.
- 86) નીચેનામાંથી કઈ પદ્ધતિ શિક્ષકકેન્દ્રી કહી શકાય ?
 (A) સેમિનાર પદ્ધતિ ☒ (B) કથન પદ્ધતિ
 (C) જૂથ ચર્ચા પદ્ધતિ (D) નાટ્યીકરણ પદ્ધતિ

- 87) નીચેનામાંથી કઈ બાબત પાઠ્યપુસ્તક મૂલ્યાંકનનું બાહ્ય લક્ષણ નથી ?
- (A) પાઠ્યપુસ્તકની કિંમત (B) પાઠ્યપુસ્તકનું કદ
(C) પાઠ્યપુસ્તકનું નામ ☒ (D) પાઠ્યપુસ્તકની ભાષા
- 88) નીચેનામાંથી કયું પાઠ્યપુસ્તક મૂલ્યાંકનનું આંતરિક લક્ષણ છે ?
- (A) પુસ્તકનો આકાર (B) પુસ્તકની બાંધણી
☒ (C) અનુબંધ (D) લેખકોનાં નામ
- 89) નીચેના પૈકી કયું સાધન દૃશ્ય-શ્રાવ્ય સાધન છે ?
- (A) ઓવરહેડ પ્રોજેક્ટર ☒ (B) ટેલિવિઝન
(C) સ્લાઈડ (D) ચાર્ટ
- 90) વિદ્યાર્થીનું ચારિત્ર્ય ઘડતર કરવા માટે નીચેનામાંથી કઈ પદ્ધતિ / પ્રયુક્તિ અસરકારક નીવડી શકે ?
- (A) સ્વાધ્યાય પદ્ધતિ
(B) પ્રયોગશાળા પદ્ધતિ
(C) ગીતગાન પ્રયુક્તિ
☒ (D) વાર્તાકથન પ્રયુક્તિ
- 91) શિક્ષિકા વર્ગમાં “બેરોજગારીના પ્રકારો” વિશે અધ્યયન કરાવે છે. તાસને અંતે તેને મૂલ્યાંકન કાર્ય કરવું હશે તો તે કઈ પદ્ધતિ અપનાવશે ?
- (A) વાર્તાકથન પદ્ધતિ
☒ (B) પ્રશ્નોત્તરી પદ્ધતિ
(C) સેમિનાર પદ્ધતિ
(D) જૂથચર્ચા પદ્ધતિ

92) માર્કેટીચિંગમાં પ્રતિપોષણના તબક્કાનો મુખ્ય હેતુ શો છે ?

- (A) વિદ્યાર્થીની ટીકાટીપ્પણી કરવી
- (B) વિદ્યાર્થીને મૂલ્યાંકન કસોટી કરાવા માટે
- ☒ (C) વિદ્યાર્થીનું શિક્ષણ કાર્ય સુધારવા માટે
- (D) ઉપરનામાંથી એકેય નહીં

93) ગાંધીજીના જીવનમાંથી સત્ય, અહિંસા, સાદગી, ચોરી ન કરવી જેવા મૂલ્યોનો વિકાસ નીચેનામાંથી કઈ પદ્ધતિ દ્વારા અસરકારક થઈ શકે ?

- (A) સ્વાધ્યાય પદ્ધતિ
- (B) જૂથચર્ચા પદ્ધતિ
- (C) સેમિનાર પદ્ધતિ
- ☒ (D) નાટ્યીકરણ પદ્ધતિ

94) નીચેનામાંથી કઈ લાક્ષણિકતા સાદા પાઠ આયોજનની છે ?

- ☒ (A) 35 કે 40 મિનિટના સમય પૂરતું આયોજન
- (B) ચારથી પાંચ તાસ સતત ચાલે તેવું આયોજન
- (C) સળંગતાસ મળતાં વધુ હેતુ સિદ્ધ કરવાનું આયોજન
- (D) જીવન અને અન્ય વિષયો સાથેના અનુબંધનો પૂરતો અવકાશ છે.

95) માર્કેટીચિંગના લાભ સંબંધમાં નીચેના પૈકી કઈ બાબત સાચી નથી ?

- (A) તાલિમાર્થીઓમાં આત્મવિશ્વાસ વધે છે.
- (B) ઓછા સમયમાં ઓછાશ્રમની તાલિમ અને નિરીક્ષણ વાસ્તવિક બને છે.
- ☒ (C) શિક્ષણની પ્રક્રિયા જટિલ બને છે.
- (D) તાલિમાર્થીઓને પ્રેરણા પૂરી પાડીને સુધારવાની તક પૂરી પાડે છે.

96) વર્ગખંડમાં શિક્ષણને જીવંત રાખવામાં મહત્વની ભૂમિકા કયા કૌશલ્યમાં જોવા મળે છે ?

- (A) વિષયાભિમુખ કૌશલ્ય
- (B) કા.પા.કાર્ય કૌશલ્ય
- (C) સ્પષ્ટીકરણ કૌશલ્ય
- ☒ (D) પ્રશ્ન પ્રવાહિતા કૌશલ્ય

97) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કયો પ્રશ્ન સ્પષ્ટ અને વિચારવાની તક પૂરી પાડે તેવો છે ?

(A) કૃષ્ણનો જન્મ જેલમાં થયો હતો કે મહેલમાં ?

(B) આ દડો લાલ છે કે પીળો ?

(C) ગરમી શિયાળામાં વધુ પડે કે ઉનાળામાં ?

✓ (D) કવિ એ કવિતામાં કોનું વર્ણન કર્યું છે ?

98) કેવા પ્રશ્નો વર્ગમાં ન પૂછવા જોઈએ ?

(A) અટકળથી ઉત્તર આપી શકાય તેવા પ્રશ્નો

(B) પડઘા પ્રશ્નો

(C) વિદ્યાર્થીએ માત્ર શિક્ષકનું સમર્થન કરવાનું હોય તેવા પ્રશ્નો

✓ (D) ઉપરના બધાંજ

99) નીચેના પૈકી કયો વિકલ્પ “વિશ્વકોશ” ન ગણી શકાય ?

(A) બ્રિટાનિકા

✓ (B) રામચરિત માનસ

(C) જ્ઞાન ગંગોત્રી

(D) હિન્દી વિશ્વકોશ

100) મહાત્મા ગાંધીજીના સંબંધમાં નીચેના પૈકી કયું વિધાન સાચું નથી ?

(A) ગાંધીજી કસ્તુરબા સાથે લગ્ન થયા બાદ વકીલ બનવા માટે બ્રિટન ગયા હતા.

(B) ગાંધીજીએ સાબરમતી (અમદાવાદ) ખાતે કોચરબ આશ્રમની સ્થાપના કરી.

(C) ગાંધીજીએ દક્ષિણ આફ્રિકામાં ફિનિક્સ આશ્રમની સ્થાપના કરી.

✓ (D) કાપડ ઉદ્યોગના કામદારોને હક્ક તથા ન્યાય મળે તે માટે ગાંધીજીએ ચંપારણ સત્યાગ્રહ કર્યો હતો.

